

Dutch B – Higher level – Paper 1
Néerlandais B – Niveau supérieur – Épreuve 1
Neerlandés B – Nivel superior – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

1 h 30 m

Text booklet – Instructions to candidates

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for paper 1.
- Answer the questions in the question and answer booklet provided.

Livret de textes – Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

Cuaderno de textos – Instrucciones para los alumnos

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

Blank page
Page vierge
Página en blanco

Tekst A

Ik haat advertenties omdat ze niet begrijpen wie ik werkelijk ben

- ① Ik ben zo voor advertenties. Mijn leven zou verarmen met een 'nee-nee'-sticker op de deur. Ik ben verslaafd aan reclamefolders. Heerlijk dat gevoel van schaarste dat van de pagina's spat, maar waar je niet aan toegeeft. Reclame die ik kan weerstaan, geeft mijn zelfvertrouwen een enorme boost. Dus mag dat ook best digitaal. Alleen verwacht ik daar wel wat intelligentere verleidingen. En dat moet, met alles wat van mij wordt bijgehouden, toch geen enkel probleem zijn.
- ② De boeken die ik aangeboden krijg over journalistiek of moderne geschiedenis zijn logische aanbiedingen op basis van informatie die elke site moeiteloos kan bijhouden. Je kan je kwaad maken over wat sites allemaal van je bijhouden, kwader word ik van het resultaat van die enorme data-opslag. De aangeboden spullen passen zonder uitzondering bij de onderwerpen in mijn inbox, mijn tweets van de afgelopen 24 uur, mijn blogs of mijn vrienden op Facebook. Probleem: de aangeboden waar past niet bij *mij*.
- ③ Ik heb dus geen hekel aan advertenties als ik surf, ik word moedeloos van de *slechte* advertenties als ik surf. Die ergernis komt omdat ik geen advertenties krijg waar *ik* wat aan heb, maar advertenties krijg die zijn gebaseerd op mijn *surfgedrag*. En daartussen – tussen wat ik op internet *doe* en *wie ik ben* – zit een diepe, diepe kloof. En daarom heb ik eigenlijk een hele grote diepe hekel aan advertenties. Ze zijn zo dom, zo ongericht, zo niet geïnteresseerd in wie ik *werkelijk* ben.

www.sargasso.nl (2013)

Tekst B

Te koop: uw eigen stukje biowinkel

- ① Voor zowat twintig euro koopt u binnenkort uw eigen stukje biowinkel. Want vanaf 12 oktober krijg je voor dat bedrag een aandeel van *Färm*, een coöperatieve supermarkt nabij het Brusselse Katelijneplein, die volgende week de deuren opent. In ruil voor die inleg krijgt de coöperant twee procent korting op alle producten en inspraak in de strategie van de zaak.
- ② Zo willen de oprichters ook een gemeenschapsgevoel creëren rond duurzame consumptie. 'Het moet echt *léven*', zegt co-initiatiefnemer Baptiste Baptaille. 'Zo zullen we ook activiteiten organiseren, zoals binnenkort een uitstap naar een wijnbouwer in Luxemburg.' Bij zulke activiteiten, die steeds in het teken staan van duurzame voedselconsumptie, krijgen coöperanten voorrang. Want met een stukje *Färm* koop je ook een stukje idealisme.
- ③ 'We zijn geen bank, een financiële *return* is er niet', zegt Baptaille. 'Het is een manier waarop mensen ons kunnen steunen.' Daarbij is iedereen welkom. Van leveranciers tot landbouwers, tot klanten.

Bio, maar niet *té*

- ④ *Färm* wil anders zijn dan de biowinkel met dat stoffige imago. Geitenwollen sokken worden er geschuwd. 'Heel wat biowinkels zijn eigenlijk *té* bio. Als je er het woord "microgolfoven" uitspreekt, dan word je scheef bekeken', zegt Baptaille, die het etiket biowinkel dan ook schuwt. 'We willen vooral een alternatief zijn voor de gewone supermarkt, waar iedereen terecht kan.'

Woestijnen

- ⑤ Achter de nieuwe coöperatie zitten twee jonge biologen: Alexis Descampe (31), en Baptiste Baptaille (36). Baptaille werkte eerder voor het Waalse ministerie voor Landbouw, en daar leerde hij dat het allemaal een stuk duurzamer moest worden. ‘Ik heb op heel wat akkers gelopen die woestijnen waren’, zegt hij. ‘En als je dan op een bioveld komt, dan is het verschil ongelooflijk.’
- ⑥ Nadien motiveerde hij zijn zakenpartner Alexis Descampe om de biowinkel *The Peas* in Etterbeek op te richten, die intussen al vier jaar bestaat. Met de coöperatieve *Färm* wil het duo nu op grotere schaal gaan werken. Want met 380 m² wordt het een uit de kluiten gewassen winkel. ‘Maar we blijven dezelfde waarden hanteren: duurzaamheid, biologisch, lokaal en seizoensgebonden. Een groot deel van de winkel zal ook in het teken staan van voorlichting over duurzame consumptie.’

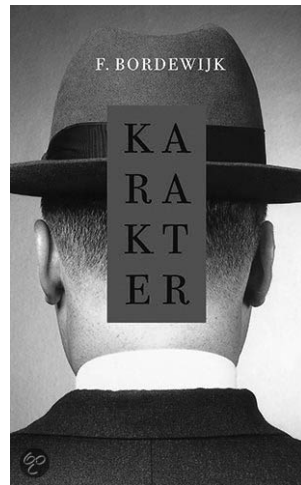
Duurder

- ⑦ Het startkapitaal voor *Färm* vond het tweetal ondermeer bij Belfius. [– X –] ook andere banken leken wel in het concept te geloven. ‘We hadden keuze’, zegt Baptaille. [– 18 –] in de meeste biowinkels zullen producten in *Färm* een stuk duurder zijn [– 19 –] in de traditionele winkels. Ongeveer dertig procent voor de meeste goederen. Dat komt onder meer [– 20 –] de productiekosten van de spullen hoger liggen.
- ⑧ Inkomsten zullen eerlijk worden verdeeld over de hele keten, beklemtoont Baptaille. Dat uit zich in boeren die een eerlijke prijs voor hun producten krijgen en in personeel dat correct wordt betaald.

www.standaard.be (2013)

Tekst C

Een fragment uit karakter

In dit fragment uit Karakter is de moeder van Jacob Katadreuffe (de hij-figuur) pas overleden. Dat is voor Jacob reden om op zijn leven terug te kijken. Hij beoordeelt en bespreekt de vriendschappen / relaties met vier mensen in zijn leven: Jan Maan, Lorna te George, zijn moeder en zijn vader.

- 5 ❶ Maar plotseling zag hij in zijn vingers een boekje van de Spaarbank, – dit was werkelijkheid. Het moest hebben gelegen in de mand, hij moest het er achteloos hebben gevonden. Zijn hand speelde met de bladen, hij las op de laatste bladzijde een hoog cijfer, en met bevreemding teruglezend zag hij van maand tot maand dezelfde inlagen, 10 van maand tot maand had zij het geld dat hij haar gaf gebracht op de bank. En toen, op de eerste bladzijde las hij haar testament, in groot, kinderlijk gebleven schrift: ‘Voor mijn zoon Jacob Willem na mijn dood. Mej.J.Katadreuffe’. En de datum. Het testament.
- 15 ❷ Hij legde het boekje weer in de mand, hij stond op, een verblinding kwam voor zijn ogen, hij liep naar het raam. Het testament, onwettig, ongeldig, onnodig. Het sublieme testament. ‘Verdomd,’ zei hij hees. Want een man, in ontroering, huilt niet, hij vloekt. Jan Maan, aan tafel, hoorde het, en vroeg: ‘Jacob, is er iets kerel?’ Hij sprak de naam uit als met een bijbelse klank, een naam uit de boeken van het Oude Verbond*. Want zijn hart van vriend had bewogen, had gewaarschuwd.
- 20 ❸ Toen zag Katadreuffe dat er vier mensen in zijn leven waren en het was alles een droefheid.
- ❹ Jan Maan, zijn kameraad die hij nooit met zich had kunnen wegvoeren van zijn kleine ééndagsliefden en zijn sterke band met de Partij. De man die slechts een trouw hart had kunnen redden uit de verstikkingen van het kleine.
- 25 ❺ Lorna te George, de vrouw wier warmte hij had versmaad. Hij aan deze kant, zij aan gindse, de stroom met het eeuwig bruiloft vierende water tussen hen. Hij stond hier, hij was gebleven aan de oever als lafaard. Hij had zich vergenoegd met de bruiloft die alleen in zijn gedachten bestond.

⑥ 'Haar', hij zag haar. De stroeve, norske moeder die hem nooit had geholpen. De vrouw met de ogen als kolen vuur, de schrijfster van dit testament. De vrouw die hij thans stond te verliezen na Lorna te George, die zó van hetzelfde bloed was als hij, dat zij elkaar niet verdroegen.

30 ⑦ Maar de vierde mens, zijn vader, zag hij heel niet als een mens, hij zag hem als een boom. En die boom symboliseerde tevens zijn gevoelens voor die mens, hij symboliseerde ook hèm. In die boom waren deze mens en hijzelf opwaarts geschoten, onverbrekelijk. In een duistere uithoek van zijn hart, in de hete tropische rimboe stond daar die boom. Maar hij zag zich met die bijl die teakboom vellen, hij had met zichzelf ook die manmens geveld.

Bewerkt fragment, Ferdinand Bordewijk, *Karakter* (1938)

* Oude Verbond: Oude Testament

Tekst D

Uitheemse talen op straat

- 5 ① Vlamingen staan bekend om hun meertaligheid, de meeste van hen spreken Nederlands en Frans vloeiend, terwijl velen daarnaast een goede beheersing van de Duitse taal hebben. Belgen waarderen vreemde talen en vinden het prettig ze om hen heen te horen. Dit is bijvoorbeeld merkbaar in de winkelstraten, waar Engelse reclameteksten zoals ‘Sale’ zowat in iedere etalage te zien zijn. Uit een onderzoek van de Nederlandse Taalunie* bleek dat zowel Nederlanders als Belgen een positieve houding hebben ten opzichte van vreemde talen.
- 10
- 15 ② Uit het onderzoek blijkt dat Nederlanders eveneens gesteld zijn op vreemde talen rondom zich. Volgens de Taalunie kruiste 54 procent van de Nederlandse deelnemers ‘leuk’ aan bij de vraag naar de mening over anderstaligen op straat. 30 procent gaf aan dit ‘niet prettig’ tot een ‘beetje bedreigend’ te vinden.
- 20 ③ Er was een duidelijke relatie tussen de leeftijd van de respondent en het aangekruiste antwoord. In beide landen uitten ouderen zich het minst positief over het zien en horen van vreemde talen. Marc van Oosten, een taalkundige die voor de Nederlandse Taalunie werkt, heeft hier een simpele verklaring voor: ‘Ouderen groeiden op met alleen het Nederlands of het Nederlands en het Frans als ze uit België komen. De toegenomen invloed van het Engels is iets van de laatste twintig jaar.’
- 25
- 30 ④ De woonplaats van de respondenten speelt geen rol bij de waardering van vreemde talen, maar stadsbewoners geven wel aan dat zij die talen vaker gebruiken. ‘62% van de Nederlandse stadsbewoners zegt dat ze van tijd tot tijd een vreemde taal spreken. Dit zou kunnen komen omdat ze vaker met toeristen in aanraking komen en daarom meer vertrouwd zijn met het fenomeen.’
- 35 ⑤ Er bestaan behoorlijk wat misverstanden, zoals dat het leren van een vreemde taal ten koste gaat van het Nederlands. De vraag of het spreken van een vreemde taal een negatieve invloed had op het vermogen om de eigen taal goed te spreken werd door 55% van de respondenten met ‘ja’ beantwoord. ‘Dat klopt helemaal niet’, aldus Ellen Fernhout van de Taalunie. ‘Veel mensen zijn prima in staat om twee of meer talen vloeiend te spreken.’

Moedertalen

- 40 ⑥ De Nederlandse Taalunie onderzocht ook het aantal talen dat thuis wordt gesproken. Volgens Fernhout wordt meertaligheid zo zoetjes aan de norm. Ze zegt dat er gemiddeld in 16 procent van de Vlaamse en Nederlandse gezinnen minstens een andere taal wordt gesproken. Het gaat voornamelijk om Frans, Duits, Engels en Fries. In een kwart van de gevallen spreekt men thuis een niet-westerse taal. ‘Het gaat hier vooral om gezinnen waarbij minstens een van de ouders uit een ander land komt’, verduidelijkt Fernhout. ‘Zelf ervaren ze die meertaligheid als iets heel positiefs.’
- 45 ⑦ Er is dus nog veel werk aan de winkel als het gaat om tolerantie ten opzichte van meertaligheid, vindt Fernhout. ‘Het Europees beleid heeft als doelstelling dat naast de moedertaal nog twee andere talen gekend zouden moeten zijn. De wereld wordt steeds internationaler en ook de mobiliteit om in andere landen te werken en te wonen neemt toe. Die tendensen zijn duidelijk, je hebt vreemde talen gewoon
- 50 nodig om te kunnen functioneren.’

Bewerkt artikel, www.trouw.nl (2011)

* Nederlandse Taalunie: samenwerkingsverband tussen Nederland, Vlaanderen en Suriname dat gericht is op ondersteuning van het Nederlands

Tekst E

Emigreren is aanpassen

.....

1 [– X –]

Anna Wittert (32) is arts. Samen met haar Australische man Alister woont ze in Blackwood, een bosrijke buitenwijk van de stad Adelaide. Daar settelden de twee zich na een fietstocht van drie jaar. Anna fietst nog steeds elke dag: twaalf kilometer van haar huis naar het ziekenhuis waar ze werkt, over een mountainbikepad door de bossen waar ze geen mens tegenkomt. Heel wat anders dan aansluiten op de A1 naar Amsterdam.

- 2 'Dat ik niet altijd in Nederland wilde blijven wonen, wist ik al jaren. Maar dat ik in Australië terecht zou komen? Nee, vroeger was ik het liefst naar Nieuw-Zeeland gegaan. Mooie natuur, meer ruimte, minder mensen.' Aan het einde van haar studie geneeskunde voelde Anna zich in Utrecht niet meer op haar plek. Ze was ambitieus en stopte meer tijd in haar studie dan de meeste van haar vrienden. 'Maar ik was ook lid van het corps en woonde in een huis met zeven meisjes. Ik voelde vaak druk en had het gevoel dat ik tekortschoot.'

3 [– 46 –]

Toen Anna op een verre reis de Australische Alister tegenkwam, was het snel duidelijk: wat er tussen hen was, was niet van voorbijgaande aard. 'En door hem besloot ik echt te vertrekken.' In oktober 2005 verhuisde Anna naar 'Down Under*'. Ze werkte eerst twee jaar in Adelaide om haar registratie als arts te krijgen, én een permanente verblijfsvergunning. In mei 2008 vertrokken de twee samen naar Alaska om daar aan een drie jaar durende fietstocht naar Patagonië te beginnen.

4 [– 47 –]

Sinds maart 2011 wonen ze weer in Blackwood. Anna werkt er als arts op de eerste hulp. 'In de jaren vijftig emigreerde een groot aantal Nederlanders naar Australië. Op mijn werk merk ik dat nog steeds. Veel oude patiënten hebben Hollandse namen. Johanna van Munsteren, Catharina van Scherpenzeel. Ze spreken soms geen woord Nederlands meer. Wél Engels met een sterk Nederlands accent. Er wonen ook genoeg jongere Nederlanders in Australië.'

5 [– 48 –]

Maar Anna, die de familie en vrienden van Alister op een presenteerblaadje kreeg, kent er niet veel. Erg vindt ze het niet, het gebrek aan Nederlandse vrienden. Maar wennen is het wel, een sociaal leven opbouwen in een land waar de inwoners er heel andere omgangsvormen op nahouden. 'Het alledaagse contact met mensen is in Australië veel prettiger dan in Nederland. Ze zijn hier veel vriendelijker. Oppervlakkig vriendelijk, maar dat geeft niet. Je wordt prettig benaderd en dat is fijn. Een Nederlandse caissière kijkt je nauwelijks aan, een Australische vraagt je hoe je dag was. Ze wil niet echt weten hoe je dag was, dat snap ik ook wel. Maar dat geeft niet.' Wat Anna lastiger vindt aan Australiërs: ze zeggen niet snel waar het op staat. 'Nederlanders zijn ontzettend direct, soms op het botte af. Als ik Nederlanders hier soms hoor praten, kan ik wel plaatsvervangend schrikken. Een Australiër zal niet zeggen dat je een grens overschrijdt. Maar je ziet het aan z'n verbaasde blik en een soort mompelend "hmmm". Toen ik hier nog niet zo lang was, ging ik discussies zelf ook niet snel uit de weg.'

⑥ [– 49 –]

‘Als ik een Nederlandse toerist zie of hoor, dan ga ik er vaak op af. Gewoon, om even gezellig te praten en te horen waar hij of zij vandaan komt.’ Anna kan niet zeggen dat ze Nederland of Nederlanders mist. Dat is het niet. Maar ze heeft wel heimwee naar haar vrienden en familie. En dát zijn nou eenmaal Nederlanders. Het land achterlaten, dat is niet de moeilijkheid. ‘Maar ik heb het beeld van emigreren wel geromantiseerd. Zo ver weg zijn van de mensen van wie je houdt, dat is soms moeilijk. Vooral op momenten dat er in Nederland iets bijzonders gebeurt, zoals bijvoorbeeld twee maanden geleden tijdens de geboorte van mijn eerste nichtje.’

www.vertreknl.nl (tijdschrift), 3e jaargang nummer 10 (2013)

* Down Under: synoniem voor Australië dat vaak gebruikt wordt in Nederland
